

Karlovitz János Tibor

Folyóirat a kisgyermekkel foglalkozóknak

Kedves Olvasók!

Amikor *A Kisgyermek* című folyóirat első száma 2007-ben megjelent, a mostanitól némileg eltérő volt a kisgyermeknevelés oktatáspolitikai koncepciója Magyarországon. Az iskoláskor előtti gyermeknevelést nem csupán önkormányzati keretekben vélték megvalósíthatónak, hanem gyermekszerető magán- és családi mikrovállalkozások formájában is. Az akkori jogszabályok alapján lehetőség nyílt úgynevezett családi napközik kialakítására, amelyek két- és nyolcéves kor között fogadhattak korlátozott számban gyerekeket.

1. kép

A Kisgyermek folyóirat 2023. évi 3–4. számának címlapja (1)

Az óvodák terén pedig az önkormányzati fenntartású intézmények mellett sokféle fenntartású magán-, nemzetiségi, alapítványi és egyházi óvodák működhetnek, amelyek saját helyi nevelési programjuk megvalósításával, alternatív módszerek bevezetésével tették színessé, egyedivé a gyermeki igényekhez igazodó iskoláskor előtti nevelést. Nyilvánvaló volt, hogy a sokféle módon működő gyermekintézmények akkor lesznek vonzóak, ha a szülőkkel szoros együttműködésben, tényleges igényeiknek megfelelően, a korábbiakhoz képest rendkívüli rugalmassággal működnek, továbbá igazodnak a gyermekek egyéni fejlődéséhez.

A *Kisgyermek* című folyóirat az autonóm, a gyermeki igényekhez szükséges nevelői rétegnek hivatott segíteni: kisgyermeknevelőknek, óvodapedagógusoknak, fejlesztő pedagógusoknak, logopédusoknak, a szakmai munkát segítő gyógypedagógusoknak, pszichológusoknak, valamint a velük szoros kapcsolatban levő és együttműködő szülőknek, nagyszülőknek.

Egy-egy folyóiratot (és általában vállalatot, akár kisvállalkozást is) meghatároz az alapító személye, személyisége, szervezőkészsége, kapcsolatrendszere. Itt az alapító főszerkesztő, *Villányi Györgyné Jutka* tevékenységét, ambícióit, belső motivációját érdemes kiemelni. Villányi Györgyné Jutka 1992-ben kerületi óvodapedagógiai folyóiratot alapított Óvodai Élet címmel. Ez már a következő évben fővárosi szintűvé nőtte ki magát egy fővárosi pályázat segítségével, néhány év elteltével pedig 1994-ben országos terjesztésűvé vált. A professzionalizálódáshoz hozzátartozott, hogy ekkorra már egy igencsak országos ismertségű könyvkiadó, az iskolaigazgatásban, intézményvezetésben hiánypótló könyveket publikáló Okker Oktatási Iroda tulajdonaként jelent meg. A kétezer előfizetői számmal országos szintűvé vált lap 52 oldalon adott szakmai információt az olvasóknak. Az előfizetők táborát jelentősen gyarapította a főszerkesztő által végzett sokrétű tevékenység: az elsősorban a Magyar Pedagógiai Társaság keretében megszervezett előadások, szakmai továbbképzéssel felérő, jelentős tömegeket vonzó összejövetelek.

Az Okkernél végbement változások nyomán változott az új tulajdonosnál 2006-ban a főszerkesztő személye is. Villányi Györgyné Jutka ebben a helyzetben olyan új megoldást keresett, amely az új keretben sokkal nagyobb függetlenséget biztosított a számára. Így született meg az új „szerelemgyerek”, *A Kisgyermek*.

Honnan jött a folyóirat elnevezése? – Nehezen lehet találni olyan témát, amely ne lenne „foglalt”, amellyel a korlátozottan fizetőképes lapkiadói piacon ne foglalkozna másik folyóirat. Különösen igaz ez a kisgyermekekre. Az óvodáskorral foglalkozó pedagógusoknak van folyóirata, az 1947 óta folyamatosan működő, megjelenő Óvodai Nevelés. A *Kisgyermek* elnevezés több síkon érlelődött ki, ennek egyik szálát a *Magyar Pedagógiai Társaság* elnökségi ülései jelentették. A folyóirat-kiadásban van egy olyan ősi szabály, hogy ha egy néven már adtak ki korábban periodikát, akkor az a név foglaltnak tekintendő. A *Gyermek* című folyóirat pedig korábban, akármilyen rövid ideig is, de létezett: a gyermektanulmányi mozgalom magyarországi atyja, *Nagy László* adta ki mintegy száz esztendővel korábban. Ilyenkor az alapítók elgondolkodnak: ha működik, be tudnának-e kapcsolódni a „másik” folyóirat tevékenységébe, esetleg meg tudnák-e szerezni (vásárolni) a kiadási jogokat; ha nem ad ki mostanában lapszámokat, megnézik, kik az alapítók, esetleg jogörökösök. Mivel túl régen volt már a „másik” *A Gyermek* című folyóirat létezése, és nem bizonyult életszerűnek, hogy sikerül esetleges jogörökösöket találni, az alapítók a másik név használata mellett döntöttek.

A *Kisgyermek* mint névválasztás ugyanakkor addigra már nem volt ismeretlen: a Magyar Pedagógiai Társaságon (MPT) belül éppen Villányi Györgyné Jutka működtette a legnagyobb taglétszámmal rendelkező *Kisgyermeknevelésszakosztályt*, amelynek nemcsak a taglétszáma volt kétszázon felüli, hanem intézményesített rendezvényeinek a látogatottsága is sokszor megtöltött egy-egy iskolai nagytermet. Ez a szervezettség, ez a háttér minden bizonnyal szükséges volt ahhoz, hogy az új folyóiratot olyan gyorsan elfogadták és megszerették. Ebben partnerek voltak a felsőoktatási pedagógiát oktató intézmények, mivel mindegyik intézmény előfizette a lapot. A Magyar Pedagógiai Társaság tehát a lap egyik „lába”, tartalmi fenntartója, 50%-ban jogtulajdonosa, a másik láb pedig az OVOKEM Kft., Oktatási, Kutatási és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Közhasznú Társaság, amely a lap fenntartásához és kiadásához biztosítja a (fizikai) hátteret.

Tartalmi kérdésekben *A Kisgyermek* folyóirat magazinszerű, rövid írásokat tartalmaz. Sok benne a gyakorlati tapasztalat: a gyakorlóról óvodapedagógusok, kisgyermeknevelők által írt cikk. A már megjelent írásokból valódi ötlettárat lehetne összeállítani. Olyan módszertannal segíti a napi gyermeknevelő munkát, amely a kívülálló számára apróságoknak tűnik ugyan, ám ténylegesen előre viheti az olvasók, használók szakmai munkáját. A cikkek közül nagyon sok foglalkozik a mindennapi munka olyan fontos részével, mint az anyanyelvi nevelés vagy a környezetalakítás tudatossága.

Az anyanyelvi nevelés témakörében jelent meg például a könyvajánlások között Petrolay Margitnak Az *elvarázsolt macska* című családi mesekönyvről szóló írása, amelyet Döbrentey Ildikó írt 2013-ban, Szentirmai László cikke *Báb 1X1* címmel 2015-ben vagy a Trencsényi László által írt *Mesehősök nyomában* 2018-ban. A sokszínű módszertani ajánlások a kreatív pedagógusoknak szólnak más, ugyancsak leleményes pedagógusoktól, például *Meseírás óvodapedagógus tollából – „Mese a Dunáról”* – Gábos Éva meséje (2019). Ehhez módszertani ajánlások is megjelentek óvodapedagógusi tapasztalatok leírásával. Bagi Márta cikke *Bűvös-bábos táborokról* adott szakmai információt 2020-ban. Faust Erika írása a Néphagyományörző Óvodapedagógusok Egyesületének 20. évfordulójáról és a néphagyományörzés gazdag tartományáról adott képet 2018-ban. Kiss Hajnalka két írása bemutatta: *Hogyan lesz a Kisgyerekből olvasó?* (2013, 2014). Kubinger-Pillmann Judittól *A digitális történetmesélés fontossága a beszédfejlődésben* címmel 2022-ben jelentek meg cikkek, amelyek eredetileg a Veszprémi Egyetem konferenciáján hangzottak el a szerző kutatási prezentációiban, előadásában.

A szaklap közérthető nyelven közöl információkat, tudományos kutatásokról számol be, gyakorlati segítséget ad a gyermekek körül élő, velük törődő felnőtteknek, szakembereknek, szülőknek. A cél továbbra is az, hogy évente öt lapszám jelenjen meg. Egy-egy lapszám előfizetői árának túlnyomó részét szemlátomást a postaköltség teszi ki. Ezt újabban úgy próbálják orvosolni, hogy összevont lapszámokat adnak ki dupla áron, és a postaköltség „feleződésével” a megtakarított összeg a nyomdai előkészítésre és a kivitelezésre fordítható. A folyóiratot átgondolt szerkesztés jellemzi, és az, hogy csapatmunkában készül. A szerzők, a szerkesztőség tagjai és a főszerkesztő pedig a kezdetektől fogva lelkesedésből, a szakma iránti elkötelezettségből látják el feladataikat. Jelenleg a szerkesztőség online kiegészítő szolgáltatásával szeretné bővíteni a szakmai információáramlást az előfizetői számára – az egyéni nevelői, pedagógusi tanulási utak segítésének az érdekében.

Végezetül kiemelhető az a tény, hogy ez az egyetlen szakmai folyóirat Magyarországon, amely egy nevelési szakasznak tekinti és fontosnak tartja a születéstől a nyolcéves korosztályig tartó, egységesen kezelendő, egymásra épített nevelési, tanítási-tanulási folyamatainak specifikus jellemzőit. Kiemeli a szabad játék mint fő tevékenység fontosságát, az átélt élmények jelentőségét a nevelésben, az egyéni, differenciált bánásmódra épített fejlődést segítő hatásokat. Meghatározó szerepet főképpen a gyermeki megismerésre épített nevelőmunka igények és szükségletek szerinti megvalósításának tulajdonít. Így minden nyolc éven aluli kisgyermek olyan nevelési környezetben fejlődhet, amely elősegíti önmagához képest a legoptimálisabb kiteljesedését. Ehhez kíván hozzájárulni ez a szakmai folyóirat.

A folyóirat honlapján (1) olvashatók az egyes lapszámok cikkei. Saját írást a kisgyermekneveléssel összefüggésben, amely mások érdeklődésére is számot tarthat, az akisgyermek@gmail.com címre lehet beküldeni.

Budapest, 2023. október 20.

Karlovitz János Tibor
egyetemi docens
Nemzeti Közszerkesztési Központ

Irodalom

(1) A Kisgyermek folyóirat honlapja <http://www.akisgyermek.hu/> (2023. október 20.)

Karlovitz, János Tibor: Journal for specialists working with young children

Az írás szerzőjéről

Karlovitz János Tibor

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest

Karlovitz.Janos.Tibor[kukac]uni-nke.hu

ORCID: 0000-0002-5898-7974